

17.02.2026

Dyskomfort i rozszczelnienie, czyli humanistyki praca z cieniem. Spotkanie z Julią Fiedorczuk

Rozmowa z Julią Fiedorczuk, badaczką i poetką od lat zaangażowaną w promowanie badań ekokrytycznych w Polsce, dotyka co najmniej kilku ważnych tematów. Pierwszym jest kwestia ewolucji ekokrytyki, tak w Polsce, jak i na świecie. Z nurtu niszowego, ekokrytyka stała się jednym z filarów badań literaturoznawczych i ważną częścią badań środowiskowych. Zarazem, uległa pewnemu skostnieniu, któremu – jak pokazuje rozmowa – Julia Fiedorczuk bardzo wyraźnie się przeciwstawia, pokazując wciąż tkwiący w niej potencjał pracy z tekstem i w tekście.

Drugim ważnym wątkiem rozmowy jest kwestia zaangażowania, a dokładniej – pewnego oporu przed nim, który dawał się zauważyć i we wczesnych latach dwutysięcznych, gdy wprowadzano nowe nurty do badań nad literaturą, i teraz, kiedy codzienność staje się coraz bardziej wymagająca. Pytanie, czym wytłumaczyć opór literaturoznawców przed różnymi formami zaangażowania (i jak kwestię zaangażowania rozumieć) płynnie łączy się z trzecim ważnym wątkiem rozmowy, związanym z pracą twórczą Julii Fiedorczuk i – częściowo w tej pracy osadzoną – kwestią planetarnej solidarności wszystkich istot żywych. Całość rozmowy przedstawia skomplikowaną panoramę polskich badań ekokrytycznych i pokazuje możliwości tkwiące w tej już wcale nie tak młodej dyscyplinie badawczej.

Julia Fiedorczuk - jest pisarką, poetką, tłumaczką i wykładowczynią na Uniwersytecie Warszawskim. Jej twórczość bada relacje między ludźmi a ich planetarnym środowiskiem i podkreśla światotwórczą siłę literatury. Opublikowała zbiory opowiadań i powieści, między innymi *Pod Słońcem* (2020) i *Dom Oriona* (2023), a także sześć tomów wierszy, z których ostatni to *Glif* (2024). Jest również autorką książek eseistycznych (m. in. *Cyborg w ogrodzie: wprowadzenie do ekokrytyki*) i licznych tekstów w prasie popularnej i popularnonaukowej. Nominowana do nagrody Nike (2016), Nagrody Literackiej m. st. Warszawy (2021) i – dwukrotnie – do nagrody im. Juliana Tuwima za całokształt twórczości, laureatka nagrody im. Wisławy Szymborskiej za tom *Psalm* (2018). *Oxygen*, wybór jej wierszy w przekładzie Billa Johnstona, znalazł się na liście książek nominowanych do National Translation Award w Stanach Zjednoczonych (2016). Julia Fiedorczuk występowała na wielu międzynarodowych festiwalach literackich w Polsce i na

świecie. Jej teksty doczekały się przekładów na ponad 20 języków, w tym na angielski, niemiecki, hiszpański, szwedzki, serbski, ukraiński, litewski i gruziński. Jest częstą gością Radia Tok FM.

<https://www.instagram.com/julia.fiedorczyk/>

Justyna Tabaszewska - zajmuje się badaniami nad pamięcią i afektami, studiami temporalnymi, ekokrytyką oraz polską literaturą i kulturą współczesną. Obecnie pracuje nad dwoma projektami: pierwszy dotyczy pamięci przyszłości (jej funkcji i form) w literaturze oraz kulturze Europy Środkowej, drugi – pamięci środowiskowej oraz alternatywnych skal pamięci. Członkini redakcji „Tekstów Drugich” oraz jedna z redaktorów naczelnych „Memory Studies Review”, autorka czterech książek, w tym *Humanistyki służebnej* (2022) oraz *Afektywnych poetyk pamięci* (2022).

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA

**Seria podcastu
"Spotkania
Biuletynu",
zatytułowana
"Polonistyka
zaangażowana",
realizowana jest**

**w ramach projektu "Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata".
Dofinansowano ze środków budżetu państwa w ramach programu
Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa II”
(numer projektu: NdS-II/SP/0264/2024/01).**

Strona internetowa projektu: <https://biuletynpolonistyczny.pl/pl/projects/polonistyka-wobec-wyzwan-wspolczesnego-swiatea,1851/details>

Intro i outro

Muzyka Piotr Lakwaj, czyta Aldona Brycka-Jaskierska

Producent: Torba reportera i podcastera

Identyfikacja wizualna: Klaudia Węgrzyn

Opracowanie odcinka: Mariola Wilczak

Media społecznościowe "Biuletynu Polonistycznego":

<https://www.facebook.com/BiuletynPolonistyczny/> ·

https://twitter.com/B_Polonistyczny

<https://www.youtube.com/@biuletynpolonistyczny8801/>

<https://www.instagram.com/biuletyn.polonistyczny/>

Linki:

- <https://www.spreaker.com/episode/dyskomfort-i-rozszczelnienie-czyli-humanistyki-praca-z-cieniem-spotkanie-z-julia-fiedorczuk--70013393>
- <https://open.spotify.com/episode/7yCJa6KRKwdUyfVaTMC4ZN>
- <https://podcastaddict.com/episode/https%3A%2F%2Fapi.spreaker.com%2Fdownload%2Fepisode%2F70013393%2Fekokrytyka>

Słowa kluczowe: humanistyka środowiskowa, ekokrytyka, ekopoetyka

Rozmówca: Justyna Bohdana Tabaszewska